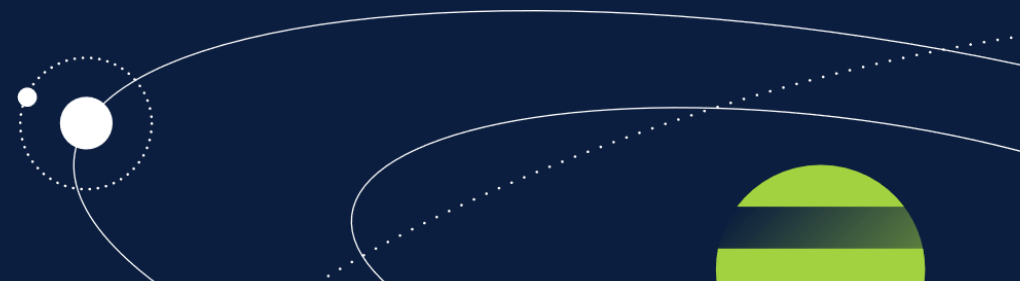

Viešųjų pirkimų savaitinis naujienlaiškis

2023 m. gruodžio 11-17 d.
50 metų savaitė

Turinys

1. Savaitės komentaras
2. Teisės aktų pakeitimai
3. Institucijų aktualijos
4. Teismų praktika

Savaitės komentaras

Mielieji,

besibaigiantys metai teismams neleidžia atsipūsti. Pristatome tris Lietuvos apeliacinio teismo nutartis dėl pirkimo sąlygų aiškinimo ir taikymo bei du sutartinio pobūdžio ginčus. Atrodytų ginčai skirtingi, bet juos vienija bendros – pirkimo ir sutarčių sąlygų – sisteminio aiškinimo gijos.

Iš tiesų, vis daugiau ginčų kyla dėl viešojo pirkimo sutarčių vykdymo, ką patvirtina ir kasacinio teismo dėmesys šioms ginčams. Taigi, tai nauja 2023 m. jurisprudencijos tendencija, primenanti, kad svarbi ne tik ikisutartinė-procedūrinė, bet ir sutarties vykdymo stadija.

Gero skaitymo!

Dr. Karolis Kačerauskas

„Ellex Valiunas“ partneris, Viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos praktikos vadovas

[Kontaktai](#)

TEISĖS AKTŲ PAKEITIMAI

50-ąją metų savaitę nebuvo priimta viešųjų pirkimų sričiai reikšmingų teisės aktų.

INSTITUCIJŲ AKTUALIJOS

1. VPT: **atnaujino** informaciją apie TED formų pildymą.
2. VPT: **praneša**, kad **Švieslentėje** realizuoti du nauji pirkimų konkurencingumą matuojantys rodikliai bus įtraukti į bendrą pirkimų vykdytojų vertinimą nuo 2024 m.
3. VPT: **atkreipia** pirkimų vykdytojų dėmesį, kad viešųjų pirkimų, kurių pirkimo procedūros bus pradėtos vykdyti 2024 m., skelbimus nuo 2024-01-01 privaloma (o mažos vertės – galima) susieti su 2024 m. viešųjų pirkimų planu. Norint paskelbti pirkimą CVPP, turi būti tvirtinama atskira pirkimų plano eilutė kiekvienam pradedamam pirkimui iki to laiko, kol bus patvirtintas visas pirkimo vykdytojo 2024 m. viešųjų pirkimų planas.

TEISMŲ PRAKTIKA

1. Lietuvos apeliacinis teismas: pirkimo sąlygų aiškumas nereiškia, kad kiekvienas atitinkamas reikalavimas turi būti konkrečiai apibrėžtas, jei jo turinys išplaukia iš pirkimo sąlygų turinio ir sisteminio jų aiškinimo (*UAB „KMT“ v. UAB „Ignitis grupės paslaugų centras“ ir AB „Energijos skirstymo operatorius“*), 2023-12-14

Ieškovė ginčijo perkančiosios organizacijos (PO) sprendimą atmesti jos pasiūlymą dėl neatitikties Techninės specifikacijos (TS) reikalavimui, nustatančiam, kad autobokštų krepšių keliamoji galia būtų nemažesnė nei 270 kg. Ieškovės vertinimu, jos pasiūlymas atmestas nepagrįstai, nes pirkimo sąlygose aiškiai neįtvirtinta, kad keliamoji galia turi būti vienoda visuose aukščių diapazonuose, todėl PO netinkamai aiškino ir taikė pirkimo sąlygas.

Lietuvos apeliacinis teismas, palikdamas galioti pirmosios instancijos teismo sprendimą, ieškovės ieškinį atmetė.

Pirma, Teismas nurodė, kad, priešingai nei įrodinėja ieškovė, aptariama TS sąlyga nereiškia, jog visuose aukščių diapazonuose kėlimo galia turi būti vienoda. Šis reikalavimas reiškia, kad kėlimo galia priklausomai nuo aukščio gali kisti, tačiau negali būti mažesnė už nurodytą dydį. Būtent dėl to ieškovės pasiūlymas ir buvo atmestas. TS neįtvirtinta jokių šio reikalavimo išimčių, todėl minimali keliamoji galia turi būti taikoma visuose reikalaujamuose autobokštų darbiniuose režimuose, t. y., keliant tiek į aukštį, tiek į šonus.

TEISMŲ PRAKTIKA

Antra, Teismas sutiko su ieškovės pristatytais fizikos dėsniais ir pateiktais skaičiavimais, kad keliamoji gali kinta esant skirtingam kėlimo kampui, tačiau nurodė, jog šios aplinkybės nepaneigia padarytos išvados dėl minimalios kėlimo galios visose bokšto pozicijose ir aukščiuose. Tokiam TS reikalavimo turinio aiškinimui nedaro įtakos tai, kad kituose analogiškuose pirkimuose minimali kėlimo galia buvo konkrečiai susieta su visomis kėlimo – tiek vertikalia, tiek horizontalia – pozicijomis. Be to, Teismas nesutiko su ieškovės argumentu, kad aptariamo TS reikalavimo turinio aiškinimas lemia tai, jog pirkime negalėjo būti siūlomi aliumininiai autobokštai.

Trečia, Teismas konstatavo, kad pagal ieškovės pasiūlyme pateiktus duomenis kėlimo galia šoniniame siekyje yra tik 100 kg. Dėl to, laikantis ieškovės pozicijos, kad minimali kėlimo galia netaikytina visame aukščio diapazone, toks techninis sprendinys galimai neatitiktų kito TS reikalavimo, kad krepšys turi būti pritaikytas saugiai dirbti dviem žmonėms.

Ketvirta, reikalavimas dėl kėlimo galios suformuotas aiškiai, suprantamai ir nedviprasmiškai. Pirkimo sąlygų sisteminis ir lingvistinis aiškinimas neleidžia priėti prie kitokios išvados. Pirkimo sąlygų aiškinimas negali lemti jų turiniui ir esmei prieštaraujančio rezultato.

Lietuvos apeliacinio teismo nutartį skaitykite [čia](#).

TEISMŲ PRAKTIKA

2. Lietuvos apeliacinis teismas: viešųjų pirkimų teisinis reguliavimas nesudaro kliūčių užsakovui vienašališkai nutraukti atlygintinių paslaugų teikimo sutarties (UAB „BALTIJOS KOPIJA“ v. VšĮ Vilniaus universitetas), 2023-12-14

Ieškovė ginčijo atsakovės (PO) sprendimą vienašališkai nutraukti preliminarią spausdinimo paslaugų sutartį. Ieškovės vertinimu, PO neteisėtai nutraukė sutartį, nes (i) nenurodė tokio sprendimo priežasčių, (ii) sutartis galėjo būti nutraukta tik esant ieškovės kaltei ar bendru šalių sutarimu.

Lietuvos apeliacinis teismas, palikdamas galioti pirmosios instancijos teismo sprendimą, ieškovės ieškinį atmetė.

Pirma, Teismas konstatavo, kad Sutarties 8.1 p. įtvirtinta, kad ji gali būti nutraukta bendru sutarimu, be to, bet kuri šalis įspėjusi kitą, turi teisę nutraukti sutartį vienašališkai. Būtent remdamasi pastaruoju pagrindu PO priėmė ginčijamą sprendimą. Sutarčių aiškinimo taisyklės, pagal kurias sutartys aiškinamos sąžiningai, vertinant tikruosius šalių ketinimus, atsižvelgiant į sutarties sąlygų visumą ir tarpusavio ryšius bei taikant protingo subjekto kriterijų, leidžia daryti išvadą, kad šalys susitarė dėl galimybės vienašališkai nutraukti sutartį nesant kurio nors subjekto kaltei ar nustačius esminį jos pažeidimą.

Antra, tokia sutarties nutraukimo tvarka atitinka CK reguliavimą dėl atlygintinių paslaugų sutarčių nutraukimo. Pagal šį reguliavimą užsakovas iš esmės neribotai, nevaržomas kokių nors specifinių priežasčių, ypač paslaugų teikėjo elgesio, gali bet kada atsisakyti teikiamų paslaugų. Tokia galimybė nelaikytina pažeistų teisių gynybės priemone, ja galima pasinaudoti nepriklausomai nuo to, kad sutartis pradėta vykdyti, o paslaugos teikiamos tinkamai.

TEISMŲ PRAKTIKA

Trečia, Teismas nesutiko su ieškove, kad neribota ir besąlyginė PO teisė vienašališkai nutraukti sutartį pažeidžia jos teisėtus lūkesčius. Ieškovė buvo supažindinta su pirkimo sąlygomis (sutarties projektu), jų neskundė, neteikė paklausimų. Taigi, ieškovė galėjo ir turėjo žinoti apie tokią PO teisę nutraukti sutartį, o pačios ieškovės veiksmai pirkime ir sudarant sutartį leidžia daryti išvadą apie tokios priemonės priimtinumą. Nagrinėjamu atveju kaip neaktuali netaikytina *contra proferentem* (neaiškios sutarties sąlygos aiškinamos ją pasiūliusios šalies nenaudai) taisyklė, kadangi aptariamoms sutarties nuostatom turinys aiškus.

Lietuvos apeliacinio teismo nutartį skaitykite [čia](#).

TEISMŲ PRAKTIKA

3. Lietuvos apeliacinis teismas: perkančiosios organizacijos neteisėtai nutraukta pirkimo sutartis ir vėlesnis pasyvumas šalims atnaujinus jos vykdymą lemia tiekėjo teisę reikalauti negautų pajamų atlyginimo priteisimo (*UAB „KT Modules“ v. Lietuvos kalėjimų tarnyba*), 2023-12-14

Tiekėjas ir PO sudarė viešojo pirkimo sutartį, pagal kurią tiekėjas galėjo, tinkamai pagrindęs, PO prašyti 100 proc. avansinio mokėjimo. PO nesutiko mokėti avansą tiekėjui ir vienašališkai nutraukė sutartį. Toks PO sprendimas pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų buvo pripažintas neteisėtu ir panaikintas. Tiekėjas pasiūlė PO aptarti poreikį keisti sutarties kainą dėl per bylinėjimosi laikotarpį išaugusių kainų. PO nesureagavus į tokį pasiūlymą, tiekėjas nurodė, kad tokiu atveju bendru sutarimu šalys gali arba pakeisti sutartį, arba ją nutraukti padengiant tiekėjui negautas pajamas. PO taip pat neatsakė į kitus tiekėjo paklausimus dėl sutarties vykdymo. Atsižvelgdamas į tai, tiekėjas kreipėsi į teismą prašydamas nutraukti sutartį ir priteisti negautų pajamų atlyginimą.

Lietuvos apeliacinis teismas, palikdamas galioti pirmosios instancijos teismo sprendimą, ieškovės ieškinį iš esmės tenkino ir priteisė didžiąją dalį reikalauto negautų pajamų atlyginimo.

Pirma, sutarties šalių bendradarbiavimo principas reikalauja, kad šalys sudarytų tinkamas sąlygas viena kitai vykdyti prievolės pagal sutartį, keistūsi informacija, laiku praneštų apie kliūtis vykdyti sutartinius įsipareigojimus. Nors tiekėjas po teismo proceso dėl vienašalio sutarties nutraukimo siekė toliau ją vykdyti, siūlė PO keisti sutarties sąlygas arba ją nutraukti atlyginant nuostolius, tačiau PO nesutiko nei su viena tiekėjo iniciatyva. Tai leidžia konstatuoti, kad PO pažeidė pareigą bendradarbiauti, be to, buvo pasyvi dėl tolesnės sutarties vykdymo eigos (neragino vykdyti sutarties, nepervedė avanso, nesiėmė veiksmų gauti finansavimą).

TEISMŲ PRAKTIKA

Antra, Teismas sprendė, kad tiekėjo reikalaujami atlyginti nuostoliai susidarė būtent dėl PO veiksmų. Juolab kad pagal teisinį reguliavimą ir jį aiškinančią teismų praktiką nėra būtina nustatyti tiesioginį priežastinį ryšį, pakanka tik sutartį pažeidusios šalies prisidėjimo (sąlygų sudarymo) prie kilusios žalos ar jos padidėjimo, nepriklausomai nuo to, kad nuostolius lemia ir kitos priežastys. Nagrinėjamu atveju įsiteisėjusiais teismų sprendimais nustatyta, kad PO neteisėtai nutraukė sutartį. Tiekėjas turėjo teisėtą lūkestį sutartį vykdyti pakeistomis sąlygomis, arba gauti negautų pajamų atlyginimą. Visa faktinių aplinkybių seka ir visuma leidžia daryti išvadą apie PO kaltę ir atsakomybę už tiekėjo pagal sutartį negautą pelną.

Lietuvos apeliacinio teismo nutartį skaitykite [čia](#).

Viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos praktika

Patikimos rekomendacijos visais viešųjų
pirkimų proceso klausimais.

[Susipažinkite su komanda](#)

Plačiau apie „Ellex Valiunas“ – ellex.legal/lt

